

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Programma Nationale Parken

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN / 16042276

Bijlage

1

Datum 22 maart 2016
Betreft Voortgang Programma Nationale Parken en Nationale Parken Deal

Geachte Voorzitter,

Bijgaand zend ik u de Nationale Parken Deal, die ik op 17 maart jl. samen met 13 betrokken partijen heb ondertekend tijdens het Festival 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse'. Deze Nationale Parken Deal is een belangrijk resultaat van het eerste jaar van het Programma Nationale Parken, en draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van de Rijksnatuurvisie 'Natuurlijk Verder' en het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Dit programma geeft uitvoering aan het door uw Kamer aangenomen amendement Van Veldhoven/Jacobi (TK 34000-XIII-128). In mijn brief van 30 november 2015 (TK 33576, nr. 57) heb ik u over de voortgang van dit programma geïnformeerd. In deze brief geef ik een nadere toelichting op de voortgang.

Nationale Parken Deal

De Nationale Parken Deal (zie bijlage) is een gezamenlijke intentieverklaring van de 14 betrokken partijen. Met deze deal beoog ik een stevige coalitie te smeden tussen deze partijen, die als eigenaar, beheerder, bestuurder of anderszins de primaire verantwoordelijkheid dragen voor de Nationale Parken. Met de Nationale Parken Deal erkennen alle betrokken partijen dat Nationale Parken kunnen bijdragen aan een gevoel van trots op de schoonheid van Nederland, aan welzijn en gezondheid, aan de regionale en nationale economie, en aan het verbreden van het draagvlak voor, en het vergroten van de betrokkenheid bij de natuur. En dat een juiste balans tussen het beschermen en het beleefbaar maken van de natuur in Nationale Parken, in combinatie met goed ondernemerschap, kansen biedt voor verdienmodellen die kunnen bijdragen aan een duurzame instandhouding en ontwikkeling van deze gebieden.

Het doet mij veel genoegen dat alle partijen enthousiast zijn om in dit programma samen te werken, hetgeen zij door middel van ondertekening van de Nationale Parken Deal hebben bekrachtigd. In het licht van uw amendement heb ik in deze Deal drie doelen centraal gesteld:

1. Het verhogen van de kwaliteiten van Nationale Parken in Nederland;
2. Het versterken van de betrokkenheid van de samenleving bij de natuur;
3. Het bereiken van een sterkere merk- en marktpositie van Nationale Parken in Nederland.

Deze doelen zullen in de komende periode met name worden geconcretiseerd in een drietal pilotgebieden, die door middel van een selectieproces zullen worden uitgekozen.

Nationale Parken van Wereldklasse

De betrokken partijen werken samen binnen een programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' dat loopt tot 31 maart 2018. Dit op basis van een programmaplan en een daarop gebaseerd werkplan en communicatieplan, waarin de acties en beoogde resultaten staan die nodig zijn voor de realisatie van de geformuleerde doelen. Tevens zal een start gemaakt worden met het selecteren van drie gebieden, waarvan de kern bestaat uit natuur of landschap en/of (bestaande) Nationale Parken (bijvoorbeeld door een samenwerking of clustering van Nationale Parken). Voor de selectie van pilotgebieden worden criteria ontwikkeld die betrekking hebben op de kwaliteit(en), voorzieningen, marketing, governance van en ondernemerschap in Nationale Parken.

Om invulling te geven aan de selectie van deze drie gebieden, ben ik voornemens om iedereen in Nederland uit te nodigen om plannen in te dienen, zogenaamde 'bidbooks'. Elk gebied, Nationaal Park of (nog) niet, kan meedoen.

Deze bidbooks worden door een breed samengestelde vakjury, onder leiding van de heer prof. mr. P. van Vollenhoven, beoordeeld, waarbij de behoeften en wensen van de (internationale) bezoeker van een Nederlands Nationaal Park centraal zullen staan. De selectie van de vakjury, wil ik vervolgens via een publieksverkiezing aan de samenleving voorleggen. Het gaat daarbij om een zoektocht naar het mooiste, meest unieke en bijzondere natuurgebied in Nederland, waar je onze geschiedenis het best kunt zien én beleven. Hiermee beoog ik de waardering van de natuur in heel Nederland te versterken en publiek uit de hele wereld aan te trekken.

Tevens heb ik de heer Van Vollenhoven gevraagd om de drie (thematische) pilots (Biesbosch, Maasduinen en Noordoost Veluwe), die al eerder door de Commissie Van Vollenhoven zijn opgepakt, verder te ontwikkelen en de kennis en ervaring die deze gebieden opleveren ten goede te laten komen aan alle Nationale Parken.

Vervolg

De selectie van de drie gebieden wordt na de zomer van 2016 afgerond. Vervolgens worden de indieners van de drie gebieden in staat gesteld om hun plannen uit te werken. Dit kan betrekking hebben op ruimtelijke, maatschappelijke en bestuurlijke interventies in hun gebied. Dit zal in de periode najaar 2016 tot najaar 2017 plaatsvinden. De leerervaringen die hieruit voortkomen, worden beschikbaar gesteld aan alle Nationale Parken en planindieners. De drie gebieden worden de komende jaren in binnen- en buitenland gepromoot als iconen van de Nederlandse natuur. Op basis van een evaluatie na afloop van het programma wordt besloten hoe de duurzame realisatie van de doelen kan worden geborgd.

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Programma Nationale Parken

Ons kenmerk
DGAN / 16042276

Voor nadere informatie over het programma Nationale Parken en de verdere voortgang van de pilotgebieden verwijs ik u naar de website: www.nationaleparkenwereldklasse.nl. Uiteraard zal ik uw Kamer hierover blijven informeren.

(w.g.) Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage: Nationale Parken Deal

Ondergetekenden:

- Het Interprovinciaal Overleg (IPO), vertegenwoordigd door de heer R.W. (Bart) Krol, gedeputeerde provincie Utrecht
- Staatsbosbeheer, vertegenwoordigd door de heer S. (Sylvo) Thijsen, directeur
- Vereniging Natuurmonumenten, vertegenwoordigd door de heer T. (Teo) Wams, directeur
- LandschappenNL, vertegenwoordigd door de heer H. H. (Hank) Bartelink, directeur
- Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken, vertegenwoordigd door de heer H.R. (Hendrik) Oosterveld, vice-voorzitter
- NBTC Holland Marketing, vertegenwoordigd door de heer J. (Jos) Vranken, directeur
- Stichting Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN), vertegenwoordigd door de heer J. (Jelle) de Jong, directeur
- MKB-Nederland, mede namens VNO-NCW, vertegenwoordigd door de heer M. (Michaël) van Straalen, voorzitter
- Gastvrij Nederland, vertegenwoordigd door de heer J.C.T. (Kees) van Wijk, voorzitter
- Federatie Particulier Grondbezit (FPG), vertegenwoordigd door de heer R.C. Robbertsen, voorzitter
- ANWB, vertegenwoordigd door de heer F.J. (Frits) van Bruggen, hoofddirecteur
- de heer F.J. (Cees) Slager, adviseur op het gebied van ondernemerschap en gastvrijheidseconomie
- de heer E.A.J. (Eric) Luiten, Rijksadviseur voor Landschap en Water
- de heer M.H.P. (Martijn) van Dam, staatssecretaris van Economische Zaken, handelend in zijn hoedanigheid als bestuursorgaan

Hierna allen tezamen genoemd: Partijen,

Overwegende dat:

- Nationale Parken een internationaal begrip is dat staat voor gebieden met bijzondere natuurkwaliteiten, waarvan de bescherming en het beheer zijn geborgd;
- De Nationale Parken in Nederland kunnen bijdragen aan een gevoel van trots op de schoonheid van Nederland, aan welzijn en gezondheid, en aan het verbreden van het draagvlak voor en het vergroten van de betrokkenheid bij de natuur;
- Een juiste balans tussen het beschermen en het beleefbaar maken van de natuur in Nationale Parken, in combinatie met goed ondernemerschap,

- kansen biedt voor verdienmodellen die kunnen bijdragen aan een duurzame instandhouding en ontwikkeling van deze gebieden;
- Nationale Parken met een combinatie van natuur- en cultuurwaarden van (inter)nationale betekenis, mogelijk ontwikkeld kunnen worden tot (inter)nationale iconen van natuur en landschap (vergelijkbaar met sterke merken als Amsterdam, tulpen en molens);
 - De Nationale Parken zo kunnen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de bestemming Nederland en opvang van (de groei van) het binnenlands en inkomend toerisme en het vitaal houden van het platteland;
 - De Nationale Parken in Nederland een beperkte bekendheid hebben bij het (inter)nationale publiek;
 - Meer bekendheid van Nationale Parken een uitnodiging is aan burgers en toeristen om deze gebieden te bezoeken en daarmee bij te dragen aan de regionale economie;
 - Bij het stelsel van Nationale Parken onvoldoende sprake is van samenhangende marketing, branding, duurzame financiering, een eenduidige governance en samenhang in eigendom en beheer;
 - Deze Nationale Parken Deal in (toekomstige) wet- en regelgeving neergelegde regels met betrekking tot Nationale Parken onverlet laat;

Komen overeen:

1. Doel

Gezamenlijk een beweging op gang te brengen, die tot doel heeft:

- De kwaliteiten van Nationale Parken in Nederland te verhogen;
- De betrokkenheid van de samenleving bij de natuur te versterken;
- Een sterkere merk- en marktpositie¹ van Nationale Parken in Nederland te bereiken.

2. Activiteiten om dit doel te bereiken

Partijen werken samen binnen een programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' dat loopt tot 31 maart 2018. Dit op basis van een programmaplan en een daarop gebaseerd werkplan en communicatieplan, waarin de acties en beoogde resultaten staan die nodig zijn voor de realisatie van de geformuleerde doelen. Hiertoe worden criteria ontwikkeld die betrekking kunnen hebben op de kwaliteit(en), voorzieningen, marketing, ondernemerschap en governance in/van Nationaal Parken. Tevens een start te maken met het oefenen hiermee en toepassen hiervan in een aantal te selecteren gebieden (pilots), waarvan de kern bestaat uit één of meer natuurkernen en/of (bestaande) Nationale Parken (bv. door samenwerking tussen/clustering van Nationale Parken), gelegen in een samenhangend ruimtelijk ensemble. In deze pilots worden stakeholders in staat gesteld om uit te werken welke ruimtelijke, maatschappelijke en bestuurlijke

¹ Met merk- en marktpositie wordt hier niet anders bedoeld dan het versterken van de bekendheid en aantrekkelijkheid van Nationale Parken.

implicaties dit heeft voor hun gebied. De leerervaringen hieruit komen beschikbaar voor alle Nationale Parken en planindieners, die worden uitgenodigd in een Community of Practice deel te nemen. Op basis van een evaluatie na afloop van het programma wordt besloten hoe de duurzame realisatie van de doelen kan worden geborgd.

3. Definitie 'Nationale Parken van Wereldklasse'

Het begrip 'Nationale Parken van Wereldklasse' is geen statisch begrip (label), maar wil de voorgenomen beweging verwoorden naar (potentiële) Nationale Parken:

- waarvan de kern bestaat uit vanuit (inter)nationaal perspectief waardevolle natuur, gelegen in een ruimere landschappelijke, landschapsecologische, cultuurhistorische, en regionaal-economische context;
- die zich onderscheiden qua kwaliteit, uitstraling en toegankelijkheid voor de binnen- en buitenlandse bezoekers;
- die een eigen identiteit hebben, waarmee bewoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers zich verbonden voelen;
- en die aansprekend zijn voor een (inter)nationaal publiek, het zijn iconen voor de regio en voor Nederland.

4. Kadern en randvoorwaarden Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse'

Voor de uitvoering van het Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' gelden de volgende kadern en randvoorwaarden:

- De hoge natuurwaarden van de Nationale Parken moeten geborgd zijn en deze waarden zijn de basis voor de aantrekkelijkheid van deze Parken voor binnen- en buitenlandse bezoekers;
- Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten wordt nagestreefd om deze gebieden voor de toekomst te waarborgen;
- De decentralisatieafspraken tussen Rijk en provincies inzake het natuurbeleid worden in dit programma door hen volledig gerespecteerd. Andere partijen zijn als zodanig niet aan deze afspraken gebonden en kunnen daarover hun eigen standpunt naar voren brengen;
- De grondeigenaren worden betrokken en hun uitvoerende en beheerstaken worden volledig gerespecteerd;
- Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op, en gebruik gemaakt van de energie en het uitvoerend vermogen in de regio zelf;
- Het Programma opereert binnen, resp. sluit aan bij bestaande internationale en nationale wettelijke afspraken en kadern (bv. de IUCN-criteria voor Nationale Parken).

5. Bijdrage aan bestaand beleid

Het programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' draagt bij aan doelstellingen van (inter)nationaal en regionaal beleid door:

- Aan te sluiten op de ambities m.b.t. groene groei (beleidsbrief 'Groene groei: voor een sterke en duurzame economie' dd. 28-03-2013);
- De realisatie van de doelstellingen van de Rijksnatuurvisie 'Natuurlijk verder' (2014);
- De realisatie van het Nationaal Natuur Netwerk en het herstel van waardevolle cultuurhistorische landschappen;
- Input te leveren voor het project 'Nationale Parken nieuwe stijl' (2013) uit de Actieagenda Gastvrijheidseconomie 'Vinden, Verassen en Verbinden' waarvan Gastvrij Nederland de monitoring verzorgt; Staatsbosbeheer is in samenwerking met de Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte (STIRR) de trekker van dit project;
- Mede invulling te geven aan de internationale positionering en marketing van de bestemming 'Holland', onder andere via de door NBTC Holland Marketing ontwikkelde HollandCity-strategie;
- Mede invulling te geven aan regionale initiatieven (gericht op innovatie, verduurzaming en/of het behoud en groei van werkgelegenheid), die als één van de doelstellingen van het in de Kamerbrief 'Economische Structuurversterking: een gezamenlijke opdracht van Rijk en regio' (dd 20-10-2014) is genoemd.

6. Communicatie en afstemming

- Voor het informeren en betrekken van een zo breed mogelijk groep mensen wordt gebruik gemaakt van de website www.nationaleparkenwereldklasse.nl en andere kanalen, zoals de website www.nationaalpark.nl van het Samenwerkingsverband Nationale Parken in Nederland;
- Er wordt jaarlijks een Nationale Parken Festival georganiseerd, waarin informatie wordt uitgewisseld, inspiratie wordt opgedaan en resultaten worden gedeeld;
- Periodiek informeert de Staatssecretaris van Economische Zaken de Tweede Kamer over de voortgang van het Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse'.

7. Organisatie en werkwijze

Opdrachtgeverschap en overlegstructuur

- Partijen overleggen tenminste drie maal per jaar over de strategie, de voortgang en de resultaten van het Programma in een opdrachtgever-stakeholderoverleg onder voorzitterschap van het ministerie van Economische Zaken;
- De Staatssecretaris van Economische Zaken is regisseur van het Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' en overlegt tenminste één maal per jaar met de overige Partijen.

Werkorganisatie en werkwijze

- Voor de uitvoering van het programmaplan is een programmateam gevormd onder leiding van een programmadirecteur van Economische Zaken en met deelname van Partijen;
- Het programma gaat uit van co-creatie: alle deelnemers hebben invloed op het proces en het resultaat van dit proces.
- Het programmaplan, het werkplan en het communicatieplan worden in goed overleg tussen de Partijen opgesteld en vastgesteld.

8. Uitwerking afspraken

Algemeen

Gedurende de looptijd van het Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse' en voor zover nodig daarna, spannen Partijen zich ervoor in dat de doelen duurzaam worden gerealiseerd (bijvoorbeeld door monitoring, educatie en branding).

Inzet en acties afzonderlijke partijen

1. Het Interprovinciaal Overleg draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
 - a Deelname aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg door een gemandateerd gedeputeerde;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
2. Staatsbosbeheer draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
 - a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise, waaronder een programmamanager die verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van het programmateam;
 - c (Afstemming met het Programma voor de) uitvoering van sleutelproject 8 (Nationale Parken) van de Actieagenda Gastvrijheidseconomie 'Vinden, Verassen en Verbinden';
 - d Het ondersteunen van de Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken;
 - e Het ondersteunen van acties van het programma;
3. De Vereniging Natuurmonumenten draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
 - a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
4. LandschappenNL draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
 - a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
5. De Stichting Samenwerkingsverband Nationale Parken draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
 - a Deelname op (vice-)voorzittersniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;

- b Het beschikbaar stellen van expertise;
 - c Het beschikbaar stellen van de website www.nationaalpark.nl;
 - d Borgen van samenwerking tussen de Nationale Parken;
6. NBTC Holland Marketing draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
 - c Het betrekken van de Nationale Parken in de Holland City-strategie;
7. De Stichting Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN) draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
8. MKB Nederland/VNO-NCW draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise (meedenken vanuit strategisch-beleidsmatig perspectief, ondernemerschap en economie);
 - c het functioneren als intermediair naar aangesloten branches en ondernemingen;
9. Gastvrij Nederland draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op voorzittersniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het leggen van verbindingen met de gastvrijheidseconomie;
10. De Federatie Particulier Grondbezit draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op voorzittersniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
11. De ANWB draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname op directeursniveau aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Het beschikbaar stellen van expertise;
 - c Het informeren van haar leden over het recreatief-toeristische aanbod van de Nationale Parken via haar communicatie- en marketingkanalen;
12. De heer Slager draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Op te treden als adviseur op het gebied van ondernemerschap en gastvrijheidseconomie;
13. De heer Luiten draagt aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- a Deelname aan het opdrachtgever-stakeholderoverleg;
 - b Op te treden als adviseur op het gebied van landschap, landschapsecologie en gebiedsontwikkeling;

14. De Staatssecretaris van Economische Zaken draagt, met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving, inclusief de staatssteunregels, aan deze Nationale Parken Deal bij door:
- De regie te voeren op een 3-jarig Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse';
 - Hiervoor voldoende menskracht en middelen ter beschikking te stellen, dan wel ervoor zorg te dragen dat deze beschikbaar zijn;
 - Voldoende faciliteiten ter beschikking te stellen;
 - Ervoor zorg te dragen dat na afloop van het Programma de gezamenlijke doelen duurzaam worden gerealiseerd.

9. Slotbepalingen

- Partijen komen overeen dat de afspraken in deze Nationale Parken Deal niet in rechte afdwingbaar zijn;
- De Nationale Parken Deal treedt in werking op het moment van ondertekening door Partijen en eindigt op 31 maart 2018 na afronding van het Programma 'Naar Nationale Parken van Wereldklasse'. Bij onverhoopt latere oplevering van de eindrapportage treden Partijen eind 2017 in overleg over de verlenging van de looptijd;
- Deze Nationale Parken Deal zal openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, zodat anderen hiervan kennis kunnen nemen;
- Tussentijds kunnen nieuwe partners toetreden tot deze Nationale Parken Deal mits Partijen hiermee akkoord zijn;
- Aanvullende afspraken, zoals benoemd in punt 2 van de deze Nationale Parken Deal, met (een aantal van de) Partijen en/of derden kunnen alleen worden gemaakt mits deze aansluiten bij de in deze Nationale Parken Deal opgenomen doelstellingen, en Partijen hiermee akkoord zijn.

Aldus overeengekomen en ondertekend te Den Haag op 17 maart 2016

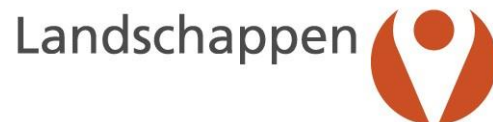
de heer R.W. (Bart) Krol, gedeputeerde
provincie Utrecht

de heer S. (Sylvo) Thijsen,
directeur Staatsbosbeheer

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Programma Nationale Parken

Ons kenmerk
DGAN / 16042276

de heer T. (Teo) Wams,
directeur Vereniging
Natuurmonumenten

de heer H.H. (Hank) Bartelink,
directeur LandschappenNL

de heer H.R. (Hendrik) Oosterveld,
vice-voorzitter Stichting
Samenwerkingsverband Nationale
Parken

de heer J. (Jos) Vranken,
directeur NBTC Holland Marketing

de heer J. (Jelle) de Jong,
directeur Stichting Instituut voor
Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN)

De heer M. (Michaël) van Straalen,
voorzitter MKB-Nederland

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Programma Nationale Parken

Ons kenmerk
DGAN / 16042276

de heer F.J. (Cees) Slager,
adviseur ondernemerschap en
gastvrijheidseconomie

de heer E.A.J. (Eric) Luiten,
Rijksadviseur Landschap en Water

de heer J.C.T. (Kees) van Wijk,
voorzitter Gastvrij Nederland

de heer R.C. (Roel) Robbertsen,
voorzitter Federatie Particulier
Grondbezit (FPG)

Ministerie van Economische Zak

de heer F.J. (Frits) van Bruggen,
hoofddirecteur ANWB

De heer M.H.P. (Martijn) van Dam
Staatssecretaris Economische
Zaken